

BH2020. 3.

I. A zaklatás vétségét valósítja meg, aki azért, hogy szomszédjának (a sértettnek) mindennapi életébe beavatkozzon, pincéjének tetejére felállva rendszeresen szemmel tartja a sértetthez érkező látogatókat, járműveik rendszámát feljegyzi, és családi rendezvényeiket a kerítést rázva vagy más zajkeltéssel megzavarja, velük kiabál, melynek eredményeként a sértett képtelenné válik saját ingatlanának udvarában tartózkodni [2012. évi C. tv. 222. § (1) bek.].

II. A zaklatás bűncselekményének elkövetési magatartása akkor állapítható meg, ha az elkövető mást rendszeresen vagy tartósan háborgat, ezért a részcselekvőségek külön-külön nem, csak együtt fejtik ki a bűncselekmény törvényi tényállási elemeit. Ennek megfelelően a magánindítvány a bűncselekmény befejező mozzanatától számított harminc napon belül terjeszthető elő.

További magánindítvány pedig akkor szükséges, ha a terhelt a magánindítvány megtétele után is folytatja a zaklatást megvalósító, háborgató magatartást [2012. évi C. tv. 222. § (1) bek., 231. § (2) bek.; 1998. évi XIX. törvény 173. § (1) bek.; 2017. évi XC. tv. 378. § (3) bek.].

III. A zaklatás magánindítványra büntetendő, de közzvadas ügy, mert a vádat az ügyész képviseli. Következésképpen az ügyészi vádemelést követően is folytatódó zaklatás miatt előterjesztett magánindítvány már más eljárásra tartozik. Ellenben a vádemelésig tartó időszakban a nyomozás során, a feljelentést követően is folyamatos zaklatás miatt további magánindítvány előterjeszhető. Ez az újabb bűncselekmények büntethetőségének szükséges feltétele, mert magánindítványnak csak konkrét, múltbeli magatartás miatt van helye. A korábbi Be. 173. § (3) bekezdése szerint a magánindítványt attól a naptól számított harminc napon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekmény elkövetőjének kilétéről tudomást szerzett [1998. évi XIX. tv. 173. § (3) bek.; 2017. évi XC. tv. 378. § (3) bek.].

[1] A járásbíróság a 2016. április 15. napján kihirdetett ítéletével a terheltet zaklatás vétsége [2012. évi C. tv. 222. § (1) bek.] miatt 1 év 2 hónap időtartamra próbára bocsátotta.

[2] A törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. március 20. napján meghozott végzésével az elsőfokú ítéletet - járulékos kérdések pontosításával - helybenhagyta.

[3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője útján terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, sérelmezve, hogy a megállapított tényállás annyira általános, hogy annak alapján a bűnösségét nem lehetett volna megállapítani. Nem derül ki dátumszerűen, mikor milyen cselekmények történtek, illetve hogy a rendszeres háborgatás alatt mit kell érteni. Az ítélet konkrét

bizonyítékokra nem utalt, egyes bizonyítékokat pedig értékelés nélkül hagyott.

[4] Vitatta, hogy a szomszédos ingatlanra történő „átnézés” bűncselekményt valósítana meg, az legfeljebb polgári jogi vita tárgyát képezhetné.

[5] Tévesnek tartotta nemcsak az elsőfokú bíróság, hanem a törvényszék álláspontját is a magánindítvány előterjesztésével kapcsolatban. A terhelt szerint a másodfokú bíróság a vádon túlterjeszkedve tette a tényállás részévé a 2013. június 15. napjától 2014. február 17. napjáig terjedő időszakban elkövetett cselekményeket. A sértett a magánindítványt a rendőrkapitánysághoz 2013. július 19. napján érkezett feljelentésében tette meg, a vád is erre hivatkozott.

[6] Mindezek alapján elsődlegesen magánindítvány, a jogosult által emelt vád hiánya és anyagi jogszabálysértés miatt a felmentését indítványozta, másodlagosan a határozatok hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatását kérte.

[7] **A Legfőbb Ügyészség** átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy a felülvizsgálat azon részei, amelyek a tényállás hiányosságait kifogásolják, annak megalapozottságát támadják, nem értékelhetők, mert a törvény a felülvizsgálatot ilyen okokból nem engedi meg.

[8] Ezen túlmenően a zaklatás elkövetési magatartása rendszeres vagy tartós háborgatást igényel, így a részcselekvőség külön-külön nem, csak együttesen meríti ki a bűncselekmény törvényi tényállási elemeit. Ennek megfelelően a bűncselekmény befejező mozzanatától számított 30 napon belül terjeszthető elő magánindítvány. További magánindítvány pedig akkor szükséges, ha a terhelt a magánindítvány megtétele után is folytatja a zaklatást megvalósító, háborgató magatartást. Az iratok alapján megállapítható, hogy a sértett a 2013 májusában kezdődő zaklató jellegű magatartásokat a feljelentése és a kihallgatásai (az utolsó 2014. február 17. napján volt) során előterjesztett magánindítványa körébe vonta, ezért az eljáró bíróságok nem vétettek abszolút eljárási szabálysértést, amikor a terhelt felelősségét 2013 májusától 2014. február 17. napjáig tartó cselekményrészekben állapították meg. E tekintetben a törvényszék kimerítő és helytálló indokolást adott.

[9] Az „átnézés” kapcsán az indítványban írtak vizsgálata szükségtelen, mivel ilyen elkövetési magatartást a tényállás nem tartalmaz.

[10] Ezen túlmenően az irányadó tényállás kellően részletezte a terhelt által kifejtett elkövetési magatartást, nem csupán általánosságban, a jogszabály szövegének megismétlésével, hanem konkrétan megjelölve azt, amelyből a bíróságok megalapozott következtetést vontak a terhelt bűnösségére nézve. Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

[11] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen bírálta el.

[12] **A felülvizsgálati indítvány nem alapos.**

[13] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi - nem ténybeli - okból terjeszthető elő. A Be. 648. §-a szerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye, és kizárólag a Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok köre nem bővíthető.

[14] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bek.]. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján pedig a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[15] Következésképpen, amikor a terhelt a felülvizsgálati indítványban a tényállás hiányosságaira, teljes, illetve részleges megalapozatlansági okokra hivatkozott, továbbá a bizonyítékértékelő, mérlegelő tevékenységet kifogásolta, a jogerős ítéleti tényállást támadta. Ennek lehetőségét felülvizsgálatban a törvény kizárja.

[16] Az indítvány hivatkozott a Be. 649. § (2) bekezdés b) és c) pontjában írt felülvizsgálati okokra, melyek szerint a bíróság magánindítvány hiányában és nem az arra jogosult által emelt vád alapján hozta meg határozatát.

[17] A Be. 659. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt - a (3)-(4) bekezdésben

meghatározott kivétellel - a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

[18] A Btk. 31. § (1) bekezdése értelmében az e törvényben meghatározott esetekben a bűncselekmény elkövetője csak magánindítványra büntethető. A Btk. 231. § (2) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy - más bűncselekmények mellett - a Btk. 222. §-a szerinti zaklatás csak magánindítványra büntethető.

[19] A magánindítvány előterjesztésére a sértett jogosult [Btk. 31. § (2) bek.]. Jelen ügy sértettjei E. A. G. és élettársa, B. Á. voltak.

[20] Az 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 173. § (1) bekezdése alapján magánindítványra üldözendő bűncselekmény miatt csak a jogosult feljelentése alapján indítható büntetőeljárás, és a magánindítvány előterjesztőjének bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja, magánindítványnak kell tekinteni.

[21] A zaklatás bűncselekménye magánindítványra büntethető, de közvadas ügy, azaz az ügyész képviseli a vádat. Következésképpen az ügyészi vádemelést követően esetlegesen folytatódó zaklatás miatt előterjesztett magánindítvány már más eljárásra tartozik. Ellenben a vádemelésig tartó időszakban a nyomozás során, a feljelentést követően is folyamatos zaklatás miatt további magánindítvány előterjeszhető. Ahhoz pedig, hogy az újabb cselekmények valóban büntethetők legyenek, elő is kell terjeszteni, mivel magánindítványnak csak konkrét múltbéli magatartás miatt van helye. A korábbi Be. 173. § (3) bekezdése szerint a magánindítványt attól a naptól számított 30 napon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekmény elkövetőjének kilétéről tudomást szerzett.

[22] E. A. G. sértett 2013. július 15. napján kelt és a nyomozó hatósághoz július 19. napján érkezett feljelentésében a zaklató magatartások miatt a magánindítványt előterjesztette a terhelten szemben.

[23] A joghatályos magánindítvány előterjesztését a tényállásban rögzíteni kell. Ezt az elsőfokú bíróság megtette, de e körben álláspontja - ahogyan azt a másodfokú bíróság helyesen indokolta - téves volt. A törvényszék a tényállást érintően az elsőfokú bíróság tévedését részben akként korrigálta, hogy megállapította, hogy a sértett legutoljára mikor terjesztett elő - a vádemelést megelőzően - joghatályos magánindítványt.

[24] Az elsőfokú ítélet ténylegesen a jogi indokolásnál rögzítette a sértett első joghatályos magánindítványát (az azzal kapcsolatos jogi okfejtését a másodfokú bíróság megfelelően helyesbítette).

[25] Történelmi az ítélezési gyakorlat a tekintetben, hogy az alapítéletben foglalt tényálláshoz tartoznak mindazon ténymegállapítások, történelmi tények, amelyeket az ítéletben megállapítottak, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán esetlegesen nem a tényállásban kerültek leírásra, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében.

[26] Ez így van jelen ügyben is, ekként a joghatályos első- - és a másodfokú bíróság által helyesen módosított - legutolsó magánindítvány előterjesztésének ideje is rögzítésre került az ítéletben.

[27] A törvényszék indokolása a magánindítvány többszöri előterjesztését illetően helyes és meggyőző, mert a feljelentését, vallomásait folyamatosan fenntartó és eközben sérelmére elkövetett újabb zaklató bűncselekményekről valló sértett terhelő vallomásai újabb magánindítványként értékelendők.

[28] Csupán megjegyzi a Kúria, hogy az ügy másik sértettjének is volt olyan nyomozati vallomása, ahol kifejezetten a hatóság segítségét kérte a sérelmükre elkövetett terhelti cselekmények miatt, amely azonban a magánindítvány megtétele szempontjából értékelés nélkül maradt. Ellenben ennek a törvényszék joghatályos magánindítvány kapcsán kifejtett, egyebekben helytálló álláspontja mellett érdemi jelentősége az ügyben nincs.

[29] Fentiekre tekintettel a felülvizsgálati indítvány a magánindítvány hiányára hivatkozó részében alaptalan.

[30] A joghatályos magánindítvány megléte nyilvánvaló érvényességi kérdés, hiánya abszolút eljárási szabálysértés, azonban a vádon túlterjeszkedés megítélésénél kizárólag a vád tárgyává tett történeti tényállásban írtak az irányadók (nem a vádirat magánindítványra való hivatkozása).

[31] A vád a zaklatás kezdő időpontját rögzítette azzal, hogy azt követően rendszeresen történtek a különböző zaklató cselekmények. Következésképpen a törvényszék az elkövetési időszakot tekintve a vádon túl nem terjeszkedett, az elkövetési időszak meghatározása sem törvénysértő.

[32] A vádiratban írt tényálláson túlterjeszkedett az elsőfokú bíróság azonban a másodfokú bíróság ezen eljárási szabálysértést megfelelően orvosolta kirekesztve a kérdéses időszakot az ítéleti tényállásból. Erre tekintettel az indítvány ezen részében sem alapos.

[33] A felülvizsgálatban irányadó tényállás rövid, azonban konkrétan tartalmazza azokat a konkrét elkövetői magatartásokat, amelyek alapján a tényállásszerű terhelti cselekmény megállapítható.

[34] A Btk. 222. § (1) bekezdése szerint a zaklatás vétségét az követi el, aki abból a célból, hogy más megfélemlítsen vagy más magánéletébe, illetve mindennapi életvitelébe önkényesen beavatkozzon, őt rendszeresen vagy tartósan háborgatja.

[35] A terhelt a jogerős tényállás szerint a pincéje tetejére felállva a sértettet és családját rendszeresen megfigyelte, a hozzá érkező vendégeket és a járművek rendszámát feljegyezte, a családi rendezvényeket a drótkerítést rázva vagy más módon zajt keltve megzavarta, illetve kiabált velük azért, hogy a mindennapi életükbe beavatkozzon, melynek eredményeként a sértett nem kívánt az ingatlana udvarán tartózkodni.

[36] Ezen terhelti magatartás kimeríti a zaklatás törvényi tényállásában foglaltakat, az ezenkívüli hivatkozások az indítványban tényálláson kívüliek, nem képezik részét a felülvizsgálatnak.

[37] Megjegyzi a Kúria, hogy az elkövetési időszak meghatározása a bizonyításnak, az iratoknak megfelelő, így az sem kifogásolható.

[38] Ekként a bűncselekmény minősítése, a bűnösség megállapítása törvényes, miként az alkalmazott intézkedés is. Ezért az indítvány e körben sem megalapozott.

[39] Fentiekre tekintettel a Kúria - miután nem észlelt olyan más eljárási szabálysértést sem, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a megtámadott határozatokat hatályában fenntartotta. (Kúria Bfv. III. 1.538/2018.)

TARTALOMJEGYZÉK

A tartalomjegyzék megjelenítéséhez kattintson a szürke háttérű szövegrészen jobb egér gombbal és válassza ki a Mező frissítése menüpontot.